

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

**SA EXAM
PAPERS**

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA 3 (P3)

HUKURI 2009

RHUBIRIKI

TIMARAKA: 100

Rhubiriki leyi yi na 8 wa tipheji.

XIYENGE XA A: RHUBIRIKI YO KOREKETA XITSALWANA (50)

	Khodi ya 7 Vuswikoti byo hlawuleka	Khodi ya 6 Vuswikoti bya le henhla	Khodi ya 5 Vuswikoti bya le henhlayana	Khodi ya 4 Vuswikoti bya le xikarhi byo amukeleka	Khodi ya 3 Vuswikoti byo enela	Khodi ya 2 Vuswikoti byo enelanyana bya madyondza	Khodi ya 1 Vuswikoti byo ka byi nga enelangi
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
	26 – 32	22½ – 25½	19½ – 22	16 – 19	13 – 15½	10 – 12½	0 – 9½
VUNDZENI NA NKUNGUHATO Khodi: VN (32 WA TIMARAKA)	-Vundzeni byi kombisa ku twisisa nhlokomhaka hi vuenti. -Mahungu ya na ntlhontlho naswona ya hlutekile. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto wu tirhisiwile ku tumbuluxa xitsalwana lexi hlantswekeke no twisiseka.	-Vundzeni byi kombisa ku twisisa nhlokomhaka kahle. -Mahungu ya koka rinoko naswona ya tsakisa. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto wu tirhisiwile ku tumbuluxa xitsalwana lexi kombisaka vutshila no twisiseka.	-Vundzeni byi kombisa ku twisisa nhlokomhaka hi ndlela yo ringanela. -Mahungu ya tsakisa naswona ya khorwisa. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto wu tirhisiwile ku tumbuluxa xitsalwana lexi xi nga kahle swinene naswona xa twisiseka.	-Vundzeni byi kombisa ku twisisa nhlokomhaka hi ndlela ya le xikarhi. -Mahungu i ya le xikarhi kambe ya pfumala vuxokoxoko. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto wu tirhisiwile ku tumbuluxa xitsalwana lexi enerisaka naswona xa twisiseka.	-Vundzeni i byo enela. Ku na ku kayivela ka nkhulukelano. -Mahungu ya tala ku fambelana na nhlokomhaka, kambe ku na mbuyelelo wa timhaka. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto wu tirhisiwile ku tumbuluxa xitsalwana xo enela, xo twisiseka naswona xi na nkhulukelano.	-A hi mikarhi hinkwayo laha vundzeni byi twakalaka naswona byi pfumala nkhulukelano. -Mahungu lama boxiwaka a ma talangi naswona ku tale mbuyelelo wa timhaka. -Ku hava vumbhoni byo enela lebyi kombisaka leswaku xitsalwana xi kunguhatiwile/ mpfapfarhutiwile naswona xitsalwana a xi andlariwangi kahle.	-Vundzeni bya huhula swinene naswona byi pfumala nkhulukelano. -Mahungu lama boxiwaka a ma tsakisi naswona ku tale ngopfu mbuyelelo wa timhaka. -Ku hava vumbhoni lebyi kombisaka leswaku xitsalwana xi kunguhatiwile/ mpfapfarhutiwile kambe xitsalwana xi andlariwile hi xiyimo xa le hansi.

	10 – 12	8½ – 9½	7½ – 8	6 – 7	5 – 5½	4 – 4½	0 – 3½
RIRIMI, XITAYILI & KU HLELA Khodi: RXH (12 WA TIMARAKA)	-Lemuka nkoka wa matirhiselo ya ririmi hi ndlela ya vukheta.	-Lemuka nkoka wa matirhiselo ya ririmi.	-Vumbhoni byo kota ku lemuka matirhiselo ya ririmi hi ndlela ya vukheta bya tikomba.	-Kota ku lemukanyana nkoka wa matirhiselo ya ririmi.	-Matirhiselo ya ririmi hi lamo enela.	-Matirhiselo ya ririmi i ya madyondza.	-Matirhiselo ya ririmi ya tsanile swinene.
	-Ririmi na mahikahatelo swi tirhisiwile hi nkhaqato.	-Ririmi na mahikahatelo swi tirhisiwile hi mfanelo.	-Ririmi na mahikahatelo swi tala ku va swi tirhisiwa hi mfanelo.	-Matirhiselo ya ririmi i ya ntolovelu naswona mahikahatelo i ya le xikarhi.	-Matirhiselo ya ririmi ya kayivela naswona mikarhi yin'wana mahikahatelo ya na swihoxo.	-Matirhiselo ya ririmi ya tsanile naswona mahikahatelo ya na swihoxo.	-Matirhiselo ya ririmi ya tsanile naswona mahikahatelo ya na swihoxo swo tala.
	-Kota ku tirhisa ririmi ro gega hi mfanelo.	-Kota ku katsa na ririmi ro gega hi mfanelo.	-Kota ku tirhisa ririmi ro gega hi ndlela ya le henhlanganyana.	-Kota ku tirhisa ririmi ro gega hi ndlela ya le xikarhi.	-Kota ku tirhisa ririmi ro gega hi ndlela yo enela.	-Wa tikeriwa ku kota ku tirhisa ririmi ro gega hi mfanelo.	-Wa tikeriwa ku kota ku tirhisa ririmi ro gega hi mfanelo.
	-Mahlawulelo ya marito lama tirhisiwaka i ya xiyimo xa le henhla.	-Tirhisa tindlela to hambanahambana ta mahlawulelo ya marito hi mfanelo.	-Mahlawulelo ya marito lama tirhisiwaka a ya fambelani na nhlokomhaka.	-Mahlawulelo ya marito i ya le xikarhi.	-Mahlawulelo ya marito i yo enela.	-Mahlawulelo ya marito i ya madyondza.	-Marito a ya hlawuriwi hi mfanelo.
	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi fambelana na nhlokomhaka hi ndlela yo hlawuleka.	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi fambelana swinene na nhlokomhaka.	-Hi mikarhi yo tala xitayili, thoni na rhejisitara swi fambelana na nhlokomhaka.	-Hakanyingi xitayili, thoni na rhejisitara swi tala ku fambelana na nhlokomhaka.	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi kayivela nkhlukelano.	-Xitayili, thoni na rhejisitara a swi tirhisiwanga hi mfanelo.	-Xitayili, thoni na rhejisitara a swi tirhisiwanga hi mfanelo eka xitshuriwa hinkwaxo.
	-Xitsalwana a xi na swihoxo hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa.	-Xitsalwana a xi na swihoxo hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa.	-Xitsalwana a xi talangi swihoxo hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa.	-Hambileswi xitsalwana xi nga xopaxopiwa no hleriwa, xi pfa xi va na swihoxo.	-Hambileswi xitsalwana xi nga xopaxopiwa no hleriwa, xi pfa xi va na swihoxo leswi nga erivaleni.	-Hambiloko xitsalwana xi xopaxopiwile no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala.	-Hambiloko xitsalwana xi xopaxopiwile no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala naswona a xi twisiseki.

	5 – 6	4½	4	3 – 3½	2½	2	0 – 1½
XIVUMBeko Khodi: X (6 WA TIMARAKA)	-Ku na nkhlukelano eka malukelo ya nhlokomhaka. -Vuxokoxoko byi andlariwile hi ndlela yo kongoma yo hlawuleka swinene. -Swivulwa na tipharagirafu swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano swinene. -Vulehi byi fambelana na swilaveko swa xitsalwana.	-Ku na nkhlukelano eka malukelo ya nhlokomhaka. -Vuxokoxoko byi andlariwile hi ndlela yo kongoma swinene. -Swivulwa na tipharagirafu swi andlariwile hi mfanelo swinene. -Vulehi hi lebyi faneleke.	-Malukelo ya timhaka to tala ya fambelana na nhlokomhaka. -Vuxokoxoko byi andlariwile hi ndlela leyi faneleke. -Swivulwa na tipharagirafu swi andlariwile hi mfanelo. -Vulehi hi lebyi faneleke.	-Malukelo ya timhaka ya fambelana na nhlokomhaka. -Vuxokoxoko byin'wana byi andlariwile ku ya hi swilaveko swa nhlokomhaka. -Swivulwa na tipharagirafu swi na swihoxo kambe xitsalwana xa twisiseka. -Vulehi byi tala ku va lebyi faneleke.	-Malukelo ya timhaka tin'wana ya fambelana na nhlokomhaka. -Ku na vuxokoxokonyana lebyi andlariweke hi ndlela leyi twisisekaka. -Swivulwa na tipharagirafu swi na swihoxo kambe xitsalwana xa twisiseka. -Xitsalwana xi lehe/ kome ngopfu.	-Malukelo ya timhaka tin'wana a ya fambelani na nhlokomhaka. -Mikarhi yin'wana vuxokoxoko bya huhula naswona hungu leri a ri vulaka a ri koti ku kumbeteleka. -Swivulwa na tipharagirafu i swa madyondza. -Xitsalwana xi lehe/ kome ngopfu.	-Malukelo ya timhaka eka xitsalwana hinkwaxo a ya fambelani na nhlokomhaka. -Vuxokoxoko lebyi andlariweke bya huhula. -Swivulwa na tipharagirafu swi pfuvapfuvanile naswona a swi na nandzelelano. -Xitsalwana xi lehe/ kome ku tlula mpimo swinene.

XIYENGE XA B: RHUBIRIKI YO KOREKETA SWITSALWAMBIKO SWO LEHA (30)

	Khodi ya 7 Vuswikoti byo hlawuleka	Khodi ya 6 Vuswikoti bya le henhla	Khodi ya 5 Vuswikoti bya le henhlanyana	Khodi ya 4 Vuswikoti bya le xikarhi byo amukeleka	Khodi ya 3 Vuswikoti byo enela	Khodi ya 2 Vuswikoti byo enelanyana bya madyondza	Khodi ya 1 Vuswikoti byo ka byi nga enelangi
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
	16 – 20	14 – 15½	12 – 13½	10 – 11½	8 – 9½	6 – 7½	0 – 5½
VUNDZENI, NKUNGUHATO & XIVUMBEKO	-Ku na vutivi byo hlawuleka ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Ku na vutivi bya kahle swinene ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Ku na vutivi bya kahle ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Ku na vutivi bya le xikarhi ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Ku na vutivi byo enela ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Vutivi lebyi nga kona i bya madyondza ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko.	-Ku pfumaleka vutivi bya matsalelo ya switsalwambiko.
Khodi: VNX (20 WA TIMARAKA)	-Maandlalelo ya mahungu ya kombisa ku vupfa ka miehleketo, mahungu hi lamo kongoma swinene eka xitsalwambiko hinkwaxo naswona a nga humi emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi na nkhlukelano swinene naswona timhaka ti andlariwile hi ndlela yo enerisa, na vuxokoxoko hinkwabyo byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpfapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko lexi hlantswekeke swinene no twisiseka. -U landzelerile milawu hinkwayo ya swilaveko swa xivumbeko naswona xitsalwambiko xi hlawulekile.	-Maandlalelo ya mahungu ya kombisa ku vupfa ka miehleketo, mudyondzi u andlala mahungu hi ndlela yo kongoma naswona a nga tali ku huma emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi na nkhlukelano naswona timhaka ti andlariwile hi ndlela yo enerisa, na vuxokoxoko hinkwabyo byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpfapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko xa kahle swinene no twisiseka. -U landzelerile milawu ley faneleke ya swilaveko swa xivumbeko.	-Mudyondzi u andlala mahungu hi ndlela yo kongoma kambe u pfa a humanyana emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano naswona vuxokoxoko byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpfapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko xa kahle no twisiseka. -U tala ku landzelela milawu ley faneleke ya swilaveko swa xivumbeko.	-Loko mudyondzi a andlala mahungu u pfa a huma emhakeni kambe a swi onhi mongo wa mhaka. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano wa le xikarhi naswona vuxokoxoko byin'wana byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpfapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko xa le xikarhi no twisiseka. -Xivumbeko xi andlariwile hi ndlela ya le xikarhi ku ya hi swilaveko swa matsalelo.	-Loko mudyondzi a andlala mahungu u pfa a huma emhakeni naswona mikarhi yin'wana mongo wa mhaka wu pfa wu nga twali. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano wo enela naswona ku na vuxokoxoko bya madyondza byo seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpfapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko xo enela no twisiseka. -Xivumbeko xi andlariwile hi ndlela yo enela ku ya hi swilaveko swa matsalelo, kambe ku na swihoxo leswi nga lo tiangandla, erivaleni.	-Mudyondzi u huma emhakeni loko a andlala mahungu naswona mikarhi yin'wana mongo wa mhaka a wu twali. -Vundzeni na timhaka a swi talangi ku va na nkhlukelano naswona ku na vuxokoxoko byitsongo lebyi seketelaka nhlokomhaka. -Hambileswi nkunguhato/ mpfapfarhuto wu nga endliwa, xitsalwambiko a xi ringanelangi ku va xa ririmi ro engetela ro sungula naswona xitsalwambiko a xi andlariwangi kahle. -Xivumbeko a xi andlariwangi hi ndlela yo landzelela milawu ya matsalelo, naswona ku na swihoxo leswi kavanyetaka mongo.	-Mudyondzi u huma emhakeni loko a andlala mahungu naswona mikarhi yin'wana mongo wa mhaka a wu twali. -Vundzeni na timhaka a swi na nkhlukelano naswona ku na vuxokoxokonyana lebyi seketelaka nhlokomhaka. -Nkunguhato/ mpfapfarhuto a swi andlariwangi hi ndlela ya kahle naswona maandlalelo ya xitsalwana i ya xiyimo xa le hansi. -Xivumbeko a xi andlariwangi hi ndlela yo landzelela swilaveko swa matsalelo.

Vundzeni bya papila leri a byi tirhisiwi handle ka mpfumelelo wa ntsariso

Phendla

	8 – 10	7 – 7½	6 – 6½	5 – 5½	4 – 4½	3 – 3½	0 – 2½
RIRIMI , XITAYILI & KU HLELA Khodi: RXH (10 WA TIMARAKA)	-Vulongoloxamarito byi endlwile hi nkhaqato na hi ndlela ya vuthari swinene. -Ntivoririmi wu tirhisiwile hi nkhaqato hi xiyimo xa le henhla swinene ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara swi tirhisiwile hi nkhaqato swinene ku ya hi swilaveko swa nhlokomhaka. -Xitsalwambiko xi hava na xihoxo na xinwe hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa. -Xitsalwambiko xi na vulehi lebyi faneleke.	-Vulongoloxamarito byi endlwile kahle swinene. -Ntivoririmi wu tala ku va wu tirhisiwile hi nkhaqato ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara swi tala ku va swi tirhisiwile hi mfanelo ku ya hi swilaveko swa nhlokomhaka. -Xitsalwambiko a xi talelangi hi swihoxo hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa. -Xitsalwana xi na vulehi lebyi faneleke.	-Vulongoloxamarito byi kahle naswona marito ya hlayeka kahle. -Ntivoririmi wu tirhisiwile hi nkhaqato ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara swi tala ku fambelana na nhlokomhaka. -Xitsalwambiko xi na swihoxonyana hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa. -Xitsalwana xi na vulehi lebyi faneleke.	-Vulongoloxamarito i bya le xikarhi. Swihoxo a swi onhi nkhluko wa mongo. -Ntivoririmi wu tirhisiwile hi ndlela yo amukeleka ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara swi tirhisiwile hi ndlela yo enela. -Xitsalwambiko xi na swihoxo swa le xikarhi hi ku va xi xopaxopiwile no hleriwa. -Xitsalwana xi tala ku va na vulehi lebyi faneleke.	-Vulongoloxamarito i byo enela naswona ku na swihoxo swo tala. -Ntivoririmi wa kayivela naswona a wu enelang ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Matirhiselo ya xitayili, thoni na rhejisitara swi pfa swi nga twisiseki. -Hambiloko xitsalwambiko xi xopaxopiwile no hleriwa, xa ha ri na swihoxo. -Xitsalwana xi komile/lehile swinene.	-Vulongoloxamarito i bya xiyimo xa le hansi naswona swa nonoha ku landzelela mongo wa mhaka. -Ntivoririmi wa ha lava ku antswisiwa naswona a wu ringanelangi ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara a swi tirhisiwangi hi mfanelo. -Hambiloko xitsalwambiko xi xopaxopiwile no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala. -Xitsalwana xi komile/lehile swinene.	-Vulongoloxamarito i bya xiyimo xa le hansi swinene naswona swa nonoha ku landzelela mongo wa mhaka. -Ntivoririmi wu lava ku antswisiwa swinene naswona a wu ringanelangi ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu. -Xitayili, thoni na rhejisitara a swi fambelani na nhlokomhaka. -Hambiloko xitsalwambiko xi xopaxopiwile no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala naswona xi hlanganisa nhloko. -Xitsalwana xi komile/lehile swinene.

XIYENGE XA C: RHUBIRIKI YO KOREKETA SWITSALWAMBIKO SWO KOMA (20)

	Khodi ya 7 Vuswikoti byo hlawuleka	Khodi ya 6 Vuswikoti bya le henhla	Khodi ya 5 Vuswikoti bya le henhlanyana	Khodi ya 4 Vuswikoti bya le xikarhi byo amukeleka	Khodi ya 3 Vuswikoti byo enela	Khodi ya 2 Vuswikoti byo enelanyana bya madyondza	Khodi ya 1 Vuswikoti byo ka byi nga enelangi
	80 – 100%	70 – 79%	60 – 69%	50 – 59%	40 – 49%	30 – 39%	0 – 29%
	10½ – 13	9½ – 10	8 – 9	6½ – 7½	5½ – 6	4 – 5	0 – 3½
VUNDZENI, NKUNGUHATO & XIVUMBEKO Khodi: VNX (13 WA TIMARAKA)	-Ku na vutivi byo hlawuleka ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Maandlalelo ya mahungu ya kombisa ku vupfa ka miehleketo, mahungu hi lamo kongoma swinene eka xitsalwambiko hinkwaxo naswona a nga humi emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi na nkhlukelano swinene naswona timhaka ti andlariwile hi ndlela yo enerisa, na vuxokoxoko hinkwabyo byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko lexi hlantswekeke swinene no twisiseka. -U landzelerile milawu hinkwayo ya swilaveko swa xivumbeko naswona xitsalwambiko xi hlawulekile.	-Ku na vutivi bya kahle swinene ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Maandlalelo ya mahungu ya kombisa ku vupfa ka miehleketo, mudyondzi u andlala mahungu hi ndlela yo kongoma naswona a nga tali ku huma emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi na nkhlukelano naswona timhaka ti andlariwile hi ndlela yo enerisa, na vuxokoxoko hinkwabyo byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwambiko xa kahle swinene no twisiseka. -U landzelerile milawu leyi faneleke ya swilaveko swa xivumbeko.	-Ku na vutivi bya kahle ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Mudyondzi u andlala mahungu hi ndlela yo kongoma kambe a pfa a humanyana emhakeni. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano naswona vuxokoxoko byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwana xa kahle no twisiseka. -U tala ku landzelela milawu leyi faneleke ya swilaveko swa xivumbeko.	-Ku na vutivi bya le xikarhi ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Loko mudyondzi a andlala mahungu u pfa a huma emhakeni kambe a swi onhi mongo wa mhaka. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano wa le xikarhi naswona vuxokoxoko byin'wana byi seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwana xa le xikarhi no twisiseka. -Xivumbeko xi andlariwile hi ndlela ya le xikarhi ku ya hi swilaveko swa matsalelo.	-Ku na vutivi byo enela ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Loko mudyondzi a andlala mahungu u pfa a huma emhakeni naswona mikarhi yin'wana mongo wa mhaka wu pfa wu nga twali. -Vundzeni na timhaka swi andlariwile hi ndlela ya nkhlukelano wo enela naswona ku na vuxokoxoko bya madyondza byo seketela nhlokomhaka. -Vumbhoni bya nkunguhato/ mpapfarhuto byi tikomba hi ku va ku tumbuluxiwile xitsalwana xo enela no twisiseka. -Xivumbeko xi andlariwile hi ndlela yo enela ku ya hi swilaveko swa matsalelo, kambe ku na swihoxo leswi nga lo tlangandla, erivaleni.	-Vutivi lebyi nga kona i bya madyondza ku ya hi swilaveko swa xitsalwambiko. -Mudyondzi u huma emhakeni loko a andlala mahungu naswona mikarhi yinwana mongo wa mhaka a wu twali. -Vundzeni na timhaka a swi tali ku va na nkhlukelano naswona ku na vuxokoxoko byitsongo lebyi seketelaka nhlokomhaka. -Hambileswi nkunguhato/ mpapfarhuto wu nga endliwa, xitsalwana a xi ringanelangi ku va xa ririmi ro engetela ro sungula naswona xitsalwana a xi andlariwangi kahle. -Xivumbeko a xi andlariwangi hi ndlela yo landzelela milawu ya matsalelo, naswona ku na swihoxo leswi kavanyetaka mongo.	-Ku pfumaleka vutivi bya matsalelo ya switsalwambiko. -Mudyondzi u huma emhakeni loko a andlala mahungu naswona mikarhi yinwana mongo wa mhaka a wu twali. -Vundzeni na timhaka a swi na nkhlukelano naswona ku na vuxokoxokonyana lebyi seketelaka nhlokomhaka. Nkunguhato/ mpapfarhuto a swi andlariwangi hi ndlela ya kahle naswona maandlalelo ya xitsalwana i ya xiyimo xa le hansi. -Xivumbeko a xi andlariwangi hi ndlela yo landzelela swilaveko swa matsalelo.

	6 – 7	5 – 5½	4½	3½ – 4	3	2½	0 – 2
RIRIMI, XITAYILI & KU HLELA Khodi: RXH (7 WA TIMARAKA)	-Vulongoloxamarito byi endliwile hi nkhaqato na hi ndlela ya vutlhari swinene.	-Vulongoloxamarito byi endliwile kahle swinene.	-Vulongoloxamarito byi kahle naswona marito ya hlayeka kahle.	-Vulongoloxamarito i bya le xikarhi. Swihoxo a swi onhi nkhluko wa mongo.	-Vulongoloxamarito i byo enela naswona ku na swihoxo swo tala.	-Vulongoloxamarito i bya xiyimo xa le hanshi naswona swa nonoha ku landzelela mongo wa mhaka.	-Vulongoloxamarito i bya xiyimo xa le hanshi naswona swa nonoha ku landzelela mongo wa mhaka.
	-Ntivoririmi wu tirhisiwile hi nkhaqato hi xiyimo xa le henhla swinene ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wu tala ku va wu tirhisiwile hi nkhaqato ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wu tirhisiwile hi nkhaqato ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wu tirhisiwile hi ndlela yo amukeleka ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wa kayivela naswona a wu enelangi ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wa ha lava ku antswisiwa naswona a wu ringanelangi ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.	-Ntivoririmi wu lava ku antswisiwa swinene naswona a wu ringanelangi ku ya hi xikongomelo xa vaamukeri va mahungu na mbangu.
	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi tirhisiwile hi nkhaqato swinene ku ya hi swilaveko swa nhlokomhaka.	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi tala ku va swi tirhisiwile hi mfanelo ku ya hi swilaveko swa nhlokomhaka.	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi tala ku fambelana na nhlokomhaka.	-Xitayili, thoni na rhejisitara swi tirhisiwile hi ndlela yo enela.	-Matirhiselo ya xitayili, thoni na rhejisitara swi pfa swi nga twisiseki.	-Xitayili, thoni na rhejisitara a swi tirhisiwangi hi mfanelo.	-Xitayili, thoni na rhejisitara a swi fambelani na nhlokomhaka.
	-Xitsalwambiko xi hava na xihoxo na xin'we hikuva xi xopaxopiwiwe no hleriwa.	-Xitsalwambiko a xi talelangi hi swihoxo hikuva xi xopaxopiwiwe no hleriwa.	-Xitsalwambiko xi na swihoxonyana hikuva xi xopaxopiwiwe no hleriwa.	-Xitsalwambiko xi na swihoxo swa le xikarhi hikuva xi xopaxopiwiwe no hleriwa.	-Hambilloko xitsalwambiko xi xopaxopiwiwe no hleriwa, xa ha ri na swihoxo.	-Hambilloko xitsalwambiko xi xopaxopiwiwe no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala.	-Hambilloko xitsalwambiko xi xopaxopiwiwe no hleriwa, xa ha ri na swihoxo swo tala naswona xi hlanganisa nhloko.
	-Xitsalwambiko xi na vulehi lebyi faneleke.	-Xitsalwambiko xi na vulehi lebyi faneleke.	-Xitsalwambiko xi na vulehi lebyi faneleke.	-Xitsalwambiko xi tala ku va na vulehi lebyi faneleke.	-Xitsalwambiko xi komile kumbe xi lehile swinene.	-Xitsalwambiko xi komile kumbe xi lehile swinene.	-Xitsalwambiko xi komile kumbe xi lehile swinene.